

OVERSIKT ABSTRAKT

DAG 1 – PARALLELLESJON 1 (P1) - ABSTRAKT 9. februar 2022 kl. 10.30 – 11.40
SYMPOSIUM
P1: Symposium
<i>Observasjon og feedback med digital støtte</i> Petter Mathisen, Ingvild Bergan, Johan Kristian Andersen – UiA Tor-Egil Nilsen - UiT Norges arktiske universitet Hvordan kan digital teknologi brukes for å heve kvaliteten på observasjonsbasert veiledning i ulike øvings- og praksissituasjoner i høyere utdanning? I sesjonen vil det bli presentert tre FoU-prosjekter hvor en utforsker bruk av digitale løsninger for å heve kvaliteten på observasjon og tilbakemelding i veiledningsprosessen. Det vil bli lagt til rette for drøftinger og erfaringsutveksling. <u>Første innlegg:</u> <i>VR360 – observasjonsbasert veiledning på «steroider»?</i> Petter Mathisen – UiA. Medforfattere: Stein Erik Skaar. Martin Gaustad – UiA Veiledning og observasjon er sentrale aktiviteter i en rekke utdanningsforløp ved universiteter og høyskoler. I dag skjer det en dreining i retning av at praksis og øvelsessituasjoner får en stadig mer framtrædende rolle i studieprogrammene, og observasjonsbasert veiledning, som pedagogisk arbeidsform, blir oftere benyttet i kvalifiseringen av både studenter og ansatte. Dette skjer samtidig med at digital teknologi utvikles i et høyt tempo og åpner for helt nye muligheter for observasjon, feedback og veiledning. På bakgrunn av denne situasjonen har Pedagogisk utviklingssenter – PULS ved Universitetet i Agder gjennomført et FoU-prosjekt hvor intensjonen har vært å utforske hvordan VR-teknologi og 360° video kan innvirke på sammenhengen mellom observasjonspraksis, veiledningspraksis, vurderingspraksis og læringsutbytte. Prosjektet, kalt VR360, har i hovedsak rettet seg mot studenters lærings situasjoner og praksis, men også hatt fokus på kompetanseutvikling hos vitenskapelig personale. Teknologien er blitt benyttet i systematiske utprøvinger i syv ulike pedagogiske sammenhenger: Samlingsstund i barnehage, samtaler med fiktiv pasient, workshop i tradisjonelt klasserom, instruksjon i alpinbakke, storggruppeundervisning, instruksjon i idrettshall og øvelse hjerte-lunge-redning. Foreløpige funn og erfaringer fra prosjektet viser at den systematiske bruken av VR-teknologi og 360° video i observasjon og veiledning blant annet øker opplevd tilstedeværelse og intensitet i gjenopplevelsen av praksissituasjonen, den gir flere detaljer og mer helhet i situasjonene, åpner for det emosjonelle og det sanselige, og den bidrar til deling av opplevelser, oppdagelser og analyser. Utbyttet av teknologien er imidlertid kontekstavhengig, krever digital kompetanse og egnet utstyr. Det fordrer også at bruken følger et systematisk og pedagogisk oppbygget forløp. <u>Andre innlegg:</u> <i>Utvikling av veilederkompetanse med bruk av Virtual Reality og 360°-video</i> Ingvild Bergan & Johan Kristian Andersen – UiA Kvaliteten på praksisveiledningen i lærerutdanningene ser ut til å ha en avgjørende betydning for om studentene fullfører sin utdanning, og praksislæreres kompetanse beskrives som en nøkkelfaktor for å heve kvaliteten i utdanningene. Studier viser at en veileders evne til empati er avgjørende for å kunne bidra til veisøkers utvikling. Det er dermed rimelig å anta at en veileders empatiske evner har fundamental betydning for kvaliteten på veiledning. En viktig empatisk ferdighet er evnen til å forestille seg hvordan verden ser ut fra en annens perspektiv. Denne type perspektivtakning er en psykologisk prosess, og evnen til å forestille seg kan trenes gjennom ulike former for perspektivtakning. I forskningslitteraturen karakteriseres VR-teknologi som en «empati-maskin» og en «generator for opplevelser». Potensialet i teknologi anses som stort når det gjelder å muliggjøre opplevelser; også dem som er usannsynlige eller til og med fysisk umulige i den virkelige verden. En fysisk umulig opplevelse som er mulig ved bruk av VR-teknologi er å se seg selv fra en annens perspektiv. En annen er å se den andre fra sitt eget perspektiv, samt bytte mellom disse perspektivene. Hensikten med dette FoU-prosjektet er å undersøke VR-teknologiens potensiale for å utvikle veilederes kompetanse i veilederutdanning ved hjelp av videopptak med 360°-kameraer og observasjon i VR. Med utgangspunkt i semistrukturerte intervjuer vi vi utforske veilederens vurderinger av de mulighetene og utfordringene teknologien gir når det gjelder å observere og se seg selv og veisøker fra ulike perspektiver.

Tredje innlegg:

Bedre digital feedback i praksisveiledningen

Tor-Egil Nilsen – UiT Norges arktiske universitet

Bedre digital feedback i praksisveiledning

Forskning på praksis i lærerutdanning har i senere år vist hvor viktig kvaliteten på feedback er for lærerstudenters læringsutbytte. Feedbacken viser seg imidlertid å være av variabel kvalitet. Tilgjengelig digital teknologi åpner i dag for å kunne støtte ulike former for feedback. Et eksempel er bruk av programvaren MOSO (Mentoring and observation software), der multimodal digital feedback (tekst, bilder og videoopptak) på undervisningsplaner og observert undervisning er kombinert med tradisjonell veiledning ansikt til ansikt. Selv om utprøvinger har vist at potensialet slik teknologi kan ha for å styrke kvaliteten på feedbacken kan være stort, er det fortsatt slik at kvaliteten avhenger av veilederen. I et aksjonsforskningsprosjekt ved UiT («Bedre digital feedback i praksisveiledning» 2021-2022) rette fokus mot å utvikle kvaliteten ved feedback - når MOSO brukes. I prosjektet deltar 5 praksisveiledere sammen med to forskere. Etter hver praksisperiode møtes gruppen for å diskutere utvikling av feedback-kvaliteter, med utgangspunkt i egne erfaringer og med forskningsinnspill. Deltakerne vurderer blant annet eksempler på egne digitale «feeder» fra MOSO (feedback i form av tekst, bilder og video), som diskuteres i gruppen. Studenter vil også delta i diskusjon med gruppene. Målet er å utvikle feedbackkvaliteten over tid og å bidra med kunnskap til andre praksisveiledere som har samme siktemål. Datamaterialet er lydopptak og transkripsjoner fra 3-4 workshops, og eksempler på feedback-«feeds». Prosjektet er i en tidlig fase. Workshop nr. 2 gjennomføres i løpet av høsten 2021. Ved veiledningskonferansen i 2022 vil det formidles foreløpige inntrykk fra datainnsamlingen.

PAPERPRESENTASJONER

P1 A) Paper

Første innlegg:

Hva vil det si å være lærerutdanner ved universitetet med ansvar for veiledning av studenter i praksis?

Karin Helene Danielsen. Kirsten Sivertsen Worum. Gjertrud Kalseth - UiT Norges arktiske universitet.

Bakgrunnen for prosjektet er vår deltagelse i Teacher Education Network (TedNet). Nettverket er et samarbeid mellom UiT og University of Auckland, New Zealand hvor vi jobber med en komparativ studie med fokus på feedback. Vår erfaring er at lærerutdannere ved universitet har ulik oppfatning av sin rolle som veileder i praksis. Målet med prosjektet er derfor å utvikle en bevissthet rundt rollen som lærerutdannere ved universitetet med ansvar for oppfølging av studenter i praksis. Vår presentasjon er fra studien ved UiT og belyser følgende problemstilling: Hva vil det si å være lærerutdanner ved universitetet med ansvar for veiledning av studenter i praksis? Metode: For å belyse problemstillingen har vi benyttet fokusgruppeintervju som metode. Styrken ved fokusgruppeintervju er at informantene får rom for erfaringsdeling og meningsutveksling (Barbor, 2007). Deltagere ved UiT ble fordelt i to ulike grupper bestående av 5-6 deltagere fordelt på etablerte og nytilsatte. Det er gjennomført to fokusgruppeintervju med hver gruppe, til sammen fire intervju. Resultat Lærerutdannere ved universitetet har svært ulike oppfatninger av egen rolle i praksissamarbeidet. Foreløpige funn viser at universitetslærerne identifiserer seg som faglærere og det er utfordrende å presentere seg som lærerutdannere. Lærerutdannere med lang erfaring fra grunnskolen ser i større grad enn de med mindre erfaring at rollen som lærerutdannere omfatter mer enn bare fagfokus Innhold og struktur i veiledning i praksisoppfølgingen gjennomføres forskjellig og universitetslærerne opplever at de har ulik kompetanse Konklusjon; Foreløpige funn viser at universitetslæreren har behov for tydelige rammer for praksissamarbeidet. I tillegg er det behov for felles opplæring i rollen som veileder for studenter i praksis.

Andre innlegg

Hva vektlegger lærerutdannere i praksisfeltet i sitt møte med lærerstudentene?

Line Mastad - UiA.

Praksisstudiet er en viktig del av profesjonsutdanningen til læreryrket (Kunnskapsdepartementet 2016 a og b). I en studie basert på 104 refleksjonsnotater fra deltagere på et skolebasert emne i veiledningspedagogikk for lærerutdannere i praksisfeltet, undersøkes praksislærernes forståelse knyttet til deres rolle som lærerutdannere. Forskningen er gjennomført som en kvalitativ studie, og dataene er innhentet på fem lærerutdanningsskoler knyttet til grunnskolelærerutdanningen. Dataene ble samlet i form av refleksjonsnotater, der deltagerne ble bedt om å skrive hva det vil si for dem være lærerutdannere. Flere steg av analyseprosessen er blitt gjort av begge initiativtagerne til studien. Hver for oss så vi helheten og delene for seg, og sammen, slik det beskrives i en hermeneutisk fortolkningsprosess (Befring, 2020 s. 20 og 93). Første gjennomlesning og fortolkning, gjennom en tematisk strukturering (Ibid s.96) delte materialet i to kategorier. 1) Innblikk i praksislærernes uttrykk for hva som kan bidra til at praksisstudiet blir en viktig arena for profesjonskvalifisering. 2) Praksislærernes beskrivelse av hvilken innvirkning det kan ha på elevene, skolen og dem selv, å ha lærerstudenter i praksis. Resultater som presenteres og diskuteres knyttes til første kategori over, og problemstillingen; Hva vektlegger lærerutdannere i praksisfeltet i møtet med lærerstudenter i praksisstudiet? Resultatene peker på at praksislærerne 1) legger vekt på å gjøre praksisstudiet til en trygg arena for profesjonskvalifisering, og 2) stiller krav til egenskaper ved seg selv for å fylle rollen som lærerutdanner. Resultatene diskuteres i lys av teori om roller, profesjonsutdanning, veiledningspedagogikk, didaktikk og kunnskapsformer. Gjennom diskusjonen argumenterer det for et sterkere gjennomslag for praksislærernes stemme i profesjonsstudiet for lærere, særlig i utformingen av innholdet og gjennomføringen av praksisstudiet. Det argumenteres også for økt forskning på, og støtte til praksislærerne til utforming av rollen som lærerutdannere.

Referanser:

Befring, E (2020) Sentrale forskningsmetoder - med etikk og statistikk. Cappelen Damm Akademisk.

Kunnskapsdepartementet (2016) Forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanningen 1-7 og 5- 10. <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2016-06-07-860>

Tredje innlegg

Veiledning av nyutdannede nytilsatte lærere i en inkluderende skole. Utfordringer og muligheter

Marianne Sandvik Tveitnes, Mette Irene Hvalby – UIS

Introduksjon/bakgrunn: Profesjonell veiledning for nyutdannede nytilsatte lærere i skolen er en bærekraftig ordning som skal sikre gode overganger for nyutdannede lærere, og samtidig bidra til å fremme læreres kontinuerlige profesjonsutvikling. Veiledningsordningen kan dermed ses i sammenheng med et overordnet mål om skolen som et profesjonsfaglig fellesskap, der det reflekteres over felles verdier og videreutvikling av praksis. Et annet spesifikt mål for dagens skole er tilbudet om et inkluderende og godt utdanningsløp for alle. Tidligere forskning hevder nyutdannede lærere blir engstelige i møte med elever som beskrives som annerledes. Ved å ta utgangspunkt i hva som kjennetegner nyutdannede læreres veiledningstematikker, undersøker vi hvordan veiledere møter de nyutdannedes veiledningstematikker knyttet til elevmangfoldet. Problemstillingen som belyses i denne studien er: Hvilke utfordringer møter veiledere for nyutdannede lærere i en inkluderende skole?

Metode: I denne studien kombineres digitale spørreundersøkelser og fokusgruppeintervjuer i et triangulært design, som er godkjent av NSD. Utvalg 1 er nyutdannede nytilsatte lærere som er rekruttert via digitalt seminar i ett fylke våren 2021. Utvalg 2 er lokale veiledere for nyutdannede nytilsatte lærere i ett fylke, som er rekruttert via digitalt seminar høsten 2021. Utvalg 3 er profesjonsfaglige veiledere for nyutdannede lærere i skolen rekruttert ved invitasjon til å delta i studien.

Resultater/funn: Foreløpige funn indikerer at veiledningstematikkene speiler de nyutdannedes utfordringer i møte med elevmangfoldet, og at utfordringen for veilederne er å gjøre det ukjente kjent for de nyutdannede som stadig opplever å miste kontrollen. Konklusjon/implikasjon: Gjennom denne studien bidrar vi med kunnskap om hva som kjennetegner nyutdannede læreres veiledningstematikker i dagens inkluderende skole, hva veiledere opplever at de bør kunne og hvordan veiledere velger å gå frem for å veilede didaktisk dersom deler av fagfeltet er ukjent.

P1 B) Paper

Første innlegg

Å holde liv i gløden. Hvordan skriver veiledningsstudenter fram sine læringsprosesser i eksamenstekster?

Heidi Østland Vala. Liv Torunn Eik – USN. Medforfatter: Anna Rigmor Moxnes – USN

Hensikten med prosjektet er å undersøke hvordan studenters framskriving av egne læringsprosesser i eksamensoppgaver kan inspirere til videreutvikling av veiledningsstudier. Vi har analysert 42 eksamensoppgaver fra to kull på studiet Veiledning for praksislærere i barnehagen. I denne presentasjonen vektlegger vi hvilke læringsprosesser studentene skriver fram. Prosjektets teoretiske fundament er sosiokulturelle læringsteorier (Säljö, 2006, 2016) og profesjonskvalifisering (Grimen, 2008; Hatlevik Havnes, 2017) i tillegg til faglitteratur om veiledning (Bjerkholt, 2017; Worum, 2016). Undersøkelsen har et kvalitativt design, inspirert av interaktiv forskning der deltakere og forskere har ulike roller og oppgaver, men møtes på en felles arena der erfaringer presenteres og tolkes (Sandberg & Wallo, 2013). Analysen har vært en abduktiv prosess, der vi har vekslet mellom induktive og deduktive undersøkelser. Ut fra Heikkinen (2020) sine perspektiver på veiledning som sosiale praksiser, beskriver vi hvordan vår undervisning og veiledning påvirker studentene. Tekstene viser endringer i fokus mellom kull 1 og 2. I kull 1 er egen veilederrolle og læringsprosesser i veiledning framtrædende. Tekstene fra kull 2 trekker i tillegg inn konteksten veiledningen forgår i og barnehagelærerstudenters kvalifiseringsprosess. Studentenes framskriving av egen læringsprosess drøftes i lys av Antonovskys begrepelighet, håndterbarhet og meningsfullhet (Hatlevik & Havnes, 2017). Vi ser også på bruken av kulturelle redskaper (Säljö, 2006) og det vi betegner som forskende blikk på egen læring. Deretter diskuterer vi noen implikasjoner for videreutvikling av veiledningsutdanninger. Det kan gjøres ved å gå i dialog med studenter for å skape både meningsfulle sammenhenger og nødvendige spenninger (Hatlevik og Havnes, 2017), noe som krever et forskende blikk på egen veilederrolle og dialog med veisøker samt de langsiktige kvalifiseringsprosessene veiledningen skal bidra til. Dette kan inspirere både studenter og oss lærere til å «holde liv i gløden».

Andre innlegg

Et prosjekt om veiledning mellom studenter i veilederutdanning og helsefagarbeidere

Hvordan kan veiledningsstudenter utvikle seg gjennom veiledning av helsefagarbeidere i videreutdanning?

Elin Birkeland Markestad. Espen Braathen. Ragnhild Tveit Sekse. Trygve Aase - VID vitenskapelig høgskole.

VID vitenskapelige høgskole og AOF Fagskole gjennomførte i høstsemesteret 2020 et forprosjekt der VID sine studenter i tverrfaglig veiledning veiledet AOF Bergen sine videreutdanningsstudenter i psykisk helsearbeid. Erfaringer fra forprosjektet er bakgrunnen for at piloten i studieåret 2021/2022 vil omfatte alle helsefagarbeidere som tar videreutdanning i psykisk helse ved AOFs undervisningssteder Norge. Prosjektet er unikt og innovativt i det studenter veileder studenter. Det innebærer at VID sine veiledningsstudenter får trent og praktisert sin veiledningskompetanse. AOF sine studenter i psykisk helsearbeid mottar veiledning og blir trent i rollen som veisøkere. Sistnevnt studentgruppe er helsefagarbeidere som til daglig arbeider tett på brukere av psykiske helsetjenester. Dette er en gruppe som erfaringsmessig sjeldent eller aldri mottar veiledning relatert til deres arbeidshverdag. Veiledningen skal tilrettelegges på en virtuell plattform for å sikre fleksibilitet i gjennomføringen. 10-12 grupper med 4-6 studenter vil bli veiledet av veilederpar over 4 ganger/sesjoner a 90 min. Hensikten med studien er å undersøke: Hvordan kan veiledningsstudenter utvikle seg gjennom veiledning av helsefagarbeidere i videreutdanning?

Teori: Veiledningen vil faglig og teoretisk være fundert i en humanistisk-eksistensiell tradisjon og særlig den personsentrerte, gestaltiske inngangen til å arbeide med veiledning. Her er det spesielt Carl Rogers arbeider og Jan Tønnesvang og Mikael Sonne sin integrative gestaltpraksis som vil ligge til grunn. Metode: Undersøkelsen vil være kvalitativt begrunnet i det vi er interessert i veiledningsstudentenes utvikling og de erfaringer som ligger til grunn for å denne utviklingen. Studien vil gjøre bruk av logg som studentene skriver ved avslutning av hver veiledningssesjon. Loggene følger en mal som er under utarbeidelse. Ved avslutningen av hele veiledningsforløpet vil det bli gjennomført fokusgruppeintervjuer med veiledningsstudentene.

Tredje innlegg

Kunnskapsmegling i tverrprofesjonelle veiledningsmøter - å bevege seg "på tynn is"

Magne Skibsted Jensen. Geir Luthen – HIOF

Vårt abstrakt ønsker å rette oppmerksomheten mot hva som kan oppstå når like og ulike profesjonsgrupper møtes til veiledning. I lys av dette er vi spesielt opptatt av veiledningsmøter mellom profesjonsutøvere innen utdannings-, helse- og velferdsfeltet, etter deres deltakelse på videreutdanningen Profesjonsrettet veiledning. Kunnskapsdepartementet (2020) viser at det er behov for forskning om samarbeid på tvers av etablerte kunnskapsfelt. Vi ønsker å møte dette behovet i lys av problemstillingen: Hvordan aktualiseres kunnskapsmegling i tverrprofesjonelle veiledningsmøter? Metode: Vårt metodevalg er «brevmetoden» (Berg 1999), der vi har analysert 7 brev fra profesjonsutøvere fra ulike profesjoner under utdanning. Hensikten med metoden er å åpne for dypere refleksjon over egen erfaring og utvikling innenfor et utvalgt tema i en kollektiv kontekst (Sjøbakken 2017). Dette gav oss to kategorier for videre analyse og drøfting. Den første kategorien, forhandlinger av kunnskap og fag, retter oppmerksomhet mot hvordan kunnskapsmegling settes i spill. Den andre kategorien, tverrprofesjonelle møter, omfatter beskrivelse av møter med den andres kunnskap. I forlengelsen utvides oppmerksomheten mot transformasjoner gjennom dialog. Resultater: De tverrprofesjonelle veiledningsmøtene gir rom for kunnskapsdeling og læringsressurser, og gir muligheter til å betrakte ulike saksforhold fra flere sider. Samtidig er kunnskap og posisjoner i forhandling og forvandling. I stedet for å søke innsikt i den andres profesjon kan fokus forbli på egen veiledningsfaglig kompetanse og profesjonell identitet. Å bevege seg på tynn is kan være et uttrykk om å forlate en sikrere grunn men kanskje kan også bli en styrke; å ikke umiddelbart være skråsikker. Konklusjon: Tverrprofesjonelle veiledningssamtaler gir tilgang til områder som tidligere har vært perifere, og gir rom for å lytte til forskjellighet. Dermed har de kanskje også bidratt til å åpne potensielle rom for transformasjoner, hvor opplevelser av ubehag og risiko samtidig følger med.

RUNDEBORD

P1 A) Rundebord

Første innlegg

Et glimt inn i spåkula - teknologiens rolle i fremtidens profesjonsveiledning, hva gjør vi annerledes om 15 år? Even Elias Edvardsen - UiT Norges arktiske universitet.

Overordnet problemstilling: Hvilken rolle kan teknologi få i fremtidens praktisering av profesjonsveiledning i helsefagene? Profesjonsutdanningene i helsefagene går en fremtid i møte hvor etterspørselen etter helsepersonell kan utfordre utdanningskapasiteten til helsefagene. Samtidig gir rask teknologisk utvikling nye problemstillinger og muligheter som utdanningsinstitusjonene må ta stilling til. Blendet læring, virtuell teknologi og andre former for læringsmetoder har allerede blitt kjente begreper for mange. Likevel savnes det en større diskusjon rundt hvilken rolle teknologi kan få i fremtidens profesjonsveiledning. Hensikten med sesjonen er å løfte blikket mot fremtiden og diskutere spørsmål relatert til hvordan profesjonsveiledning kan utvikles med teknologi som dens følgesvenn, uten at vi blir dens slaver. Aktivitet: *Deltakerne utfordres til å anvende Sokratisk spørsmålsstilling i små grupper på 3 for å generere nytenkende spørsmål relatert til temaet *Felles diskusjon (fleksibelt, åpent for endringer og innspill)

Andre innlegg

Løpende skikkethetsvurdering – systematisk underveisvurdering av tannlege- og tannpleierstudenter ved UiO. Alix Young Vik. Anne Rønneberg. Anne Møystad. Sukhdeep Kaur. Dagfinn Bergsaker. Tone Dyrdal Solbrekke - UiO.

Profesjonsutdanningene har en viktig oppgave å vurdere studentenes skikkethet for den kommende profesjonsutøvelsen. Det innebærer at uteksaminerte studenter besitter de nødvendige kvalifikasjoner for å kunne utøve yrket og oppfylle kriteriene i Forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning. Skikkethetsvurdering som en underveisvurdering er mer krevende enn vurdering av annen akademisk kunnskap. Veiledere kan ha ulike oppfatninger om hva som skal veie tyngst ved vurdering av skikkethet. Det er også utfordrende å ivareta en transparent prosess vedrørende skikkethetsvurdering, både for studenter og veiledere. Alle studenter ved bachelorprogrammet i tannpleie og masterprogrammet i odontologi ved Det odontologiske fakultet (OD, UiO) er underlagt en helhetlig og løpende skikkethetsvurdering gjennom studieløpet. Siden 2014 har OD arbeidet med å systematisere dette ved opplæring av veiledere og utvikling av egne vurderingsskjema for prekliniske og kliniske semestre. Sammen med UiOs Senter for læring og utdanning (LINK) og Senter for informasjonsteknologi (USIT) holder OD på å utvikle et brukervennlig digitalt verktøy som skal bidra til å styrke underveisvurderinger mellom veiledere og studenter. Målet er å sikre en bedre evaluering og oppfølging av studentene med fokus på en optimal studentutvikling. Dette fordrer blant annet at alle som veileder studenter har en mer helhetlig forståelse av hva den løpende skikkethetsvurderingen innebærer. Ved riktig bruk av verktøyet, vil dette i tillegg bidra til viktig dokumentasjon som grunnlag for en potensielt særskilt skikkethetsvurdering. En samlet rapport per student blir tilgjengelig for samtale med fagveiledere. Løsningen skalerer til bruk ved andre profesjonsutdanninger innen

universitet- og høyskolesektoren. Det videre arbeidet i implementeringsfasen vil kreve identifisering av barrierer og er en dynamisk prosess for å ivareta intensjon om kvalitetssikret løpende skikkethetsvurdering. Det er ønskelig å få til en erfaringsutveksling rundt bordet med representanter fra andre miljø som gjennomfører løpende skikkethetsvurderinger. Hva er potensialet og hindringer for slike underveis/formative evalueringer? Vil digitaliseringen kunne ha noe for seg?

P1 B) Rundebord

Første innlegg, rundebord

Hvordan bidra til økt prioritet og høyning av kvalitet i veiledning for nyutdannede i den videregående skolen?

Thomas Hasvold - Bardufoss videregående skole. Inger Merethe Hansen - UiT Norges arktiske universitet.

Gjennom et samarbeid mellom Troms og Finnmark fylkeskommune, Bardufoss VGS og Universitetet i Tromsø ønsker vi å lage en plan og en arena for veiledning av nyutdannede. Det er svært mange nyutdannede som forlater skolesektoren i løpet av de første årene av sitt virke som lærer. Årsakene kan være mange, men det er også mange som rapporterer at oppfølging og veiledning er varierende i kvalitet omfang og hyppighet. Mange videregående skoler mangler gode ordninger for veiledning og oppfølging av nyutdannede (Rambøll 2016, 2020).

I rundbordsdiskusjonen ønskes det gode innspill til utarbeiding av en overordnet plan for å styrke tilbudet for nyutdannede og veiledere i den videregående skolen. I samarbeid med Universitetet i Tromsø ønsker vi å utvikle et nytt tilbud for veiledere og nyutdannede i sitt første år i den videregående skolen. Veiledningskonferansen vil være en god arena for å kunne diskutere utforming og innhold i et slikt tilbud.

DAG 1 – PARALLELLESJON 2 (P2) - ABSTRAKT
9. februar 2022 kl. 13.45 – 14.55

SYMPOSIUM

P2 Symposium

Eva Bjerkholt – USN/HINN

Heidi Østland Vala. Lene Joensen Kjær - USN

Arnhold Blystad. Linn Terese Bern. Susanne Jonsson - HINN

Inger Merethe Hansen. Kirsti Sivertsen Worum – UiT Norges arktiske universitet

Utvikling av Profesjonelle Veiledere (UPV): Pilotstudium av kvaliteter i veilederutdanninger

Dette er et studium av fire veilederutdanninger på masternivå (30 stp.): "Veilederutdanning for praksislærere i barnehage" ved Høgskole i Innlandet (HINN) og UiT-Norges arktiske universitet. "Veilederutdanning for lærere i barnehage og skole" ved HINN og Universitetet i Sørøst-Norge (USN). Prosjektet følger de to første kullene i disse veilederutdanningen etter innføringen av nasjonale rammer for veiledning av nyutdannede lærere. Datagrunnlaget er studienes ordinære oppgaver, arbeidskrav, eksamener og evalueringer. Vi har benyttet kontekstuell analyse med de fire inngangene om forventninger, erfaringer, vendepunkt og læringsutbytte (Bjerkholt mfl. 2020; Røise & Bjerkholt, 2021).

Problemstillingene er:

1) Hvordan erfarer studentene sine læreprosesser i studiet?

2) Hvordan beskriver studentene sitt læringsutbytte?

3) Hvordan vurderer studentene at studiets innhold og arbeidsformer har bidratt i deres læring?

Foreløpige funn viser at mange studenter begrunner sin motivasjon med ønske om både profesjonell og personlig utvikling. I oppstarten er mange av studentene opptatt av å få flere verktøy og metoder. Ved avslutning er studentene mer opptatt av tilnærming til veiledning, verdissyn, kunnskapssyn, holdninger og etiske refleksjoner. Studentene beskriver en bratt læringskurve og studiet endrer deres syn på veiledning. De framhever betydningen av teoretiske refleksjoner og veiledning i nettverksgrupper, mer erfaring som veiledere, erfaring med å gi og få tilbakemelding på veiledning, samt å være veisøker. Betydningen av varierte arbeidsformer og ulike gruppekonstellasjonene på samlingene framheves. Arbeidskravene beskrives som krevende, men oppleves etter hvert som betydningsfulle for å utvikle praktisk og teoretisk kompetanse. Noe av litteraturen beskrives som vanskelig, men sluttevalueringer viser at denne litteraturen blir meningsfull og viktig for dem. Nettbasering av utdanningene har hatt betydning for læringsutbytte for studenter og oss som veilederutdannere. Prosjektet bidrar til forskningsbasert kunnskap om veiledning og veilederutdanning for lærerprofesjonene, samt gir oss som forskere/veilederutdannere innsikt i hvordan vi kan inspirere hverandre og sammen utvikle mer enhetlig kvalitet i veilederutdanningen.

PAPERPRESENTASJONER

P2 A) Paper

Første innlegg

Fra plan til reflektert praksis? Arbeid med rammeplanen gjennom faglig veiledning og kollektiv refleksjon

Kari Wallem Bøe - UiT Norges arktiske universitet

Som et ledd i barnehagebasert kompetanseheving har jeg, på oppdrag fra RSK Vest – Finnmark, utviklet delvis nettbaserte temamoduler for faglig veiledning i barnehagen i samarbeid med en pilotbarnehage. Hovedmålgruppen for veiledningen er assistenter og fagarbeidere. Hensikten er å bruke den kompetansen som allerede finnes i barnehagen til å sette veiledning av assistenter og fagarbeidere i system samt bidra til å videreutvikle et faglig godt og reflektert barnehagemiljø i den enkelte barnehage. Parallelt med utformingen av modulene for faglig veiledning har jeg forsket på deltakernes opplevelse. Gjennom nettskjema samt fokusgruppeintervju av deltakerne, veileder og styrer i barnehagen har jeg søkt på å få belyst i hvilken grad deltakerne opplever at de får videreutviklet et faglig godt og reflektert barnehagemiljø gjennom deltakelsen i faglig veiledning. Som teoretisk bakteppe har jeg et hovedfokus på refleksjonsbegrepet knyttet til veiledning og jobber med ulike teoretikers syn på begrepet. En av dem er Kari Søndena (2004). Søndena fokuserer på kraftfull refleksjon som kan føre til overskridelser, endring til forskjell fra djuptenking som er refleksjon over noe vi allerede vet og som gjerne bare reproducerer det som alltid har vært. Jeg jobber og med Paul Martin Opdals (2014) bruk av begrepet kritisk tenkning. Opdal mener at kritisk tenkning er en forutsetning for å etablere og videreutvikle demokrati. Han relaterer kritisk tenkning til dannelsesidealet i læreplanverket og rammeplan for barnehagesektoren. Resultatene viser at deltakerne opplever den faglige veiledningen som nyttig og bevisstgjørende for egen del, for samarbeidet mellom avdelingene og for det faglige miljøet på barnehagen som helhet til tross for at de ikke opplever alt som «nytt». De gir uttrykk for at den kollektive refleksjonen i veiledningen har ført til både en mer faglig bevisst praksis, men og en endring/utvikling av eksisterende praksis.

Andre innlegg

Pedagogisk ledelse og progresjon i praksis – felles læring og samhandling i prosjektet PLOPP – Universitetsbarnehagesatsningen.

Inger Benny Espedal Tungland & Kjersti Lønning – UiS.

Universitetsbarnehagesatsningen har som overordnet mål å skape en sterkere profesjonsutdanning. Barnehagelærerutdanning er en lederutdanning og pedagogisk ledelse skal være til stede gjennom hele studieforløpet som teori og praksis (udir, 2018). Spørsmål om hvordan progresjon i utvikling av kompetanse i pedagogisk ledelse kan sikres i utdanningsløpet er sentralt. Et formål er å sikre at praksisoppgavene til studentene utformes slik at praksislærer har et grunnlagt for veiledningssamtaler preget av at studentene får mulighet til å tolke å forstå det som skjer i praksis og i barnehagelærerarbeidet. Bærekraftig utdanning forstås som en utdanning der studentens evne til å tenke kritisk, handle etisk og å vise solidaritet er grunnleggende. I prosjektet prøver vi ut nye praksisoppgaver i partnerskap, forstått som et likeverdig samarbeid mellom partene. PLOPP er det første FoU-prosjekt som ble satt i gang i universitetsbarnehagesatsningen. I så måte er studien også en pilotering av partnerskaps arbeidet. Studien er forankret i Sosiokulturelle perspektiv, samskaping, deltakelse og medvirkning er sentralt. Likesom Språkets betydning for profesjons kvalifisering – (Wertsh 1998; Säljö 2001, 2001, 2006; Vygotskij 2001), og at profesjonell identitet tilegnes gradvis i praksisfellesskap (Wenger 1998). Aksjonsforskning benyttes som metode. Både praksislærere, studenter og hele barnehagens personale er involvert. Studenter som kommer til universitetsbarnehager, har aktivt søkt seg til universitetsbarnehagen og er motivert for å være med forskere i prosjektet. Personalet har selv løftet fram ord som de finner meningsfulle for å kunne lede seg selv i arbeidet. De har løftet frem ordene: struktur, refleksjon og selvinnsikt. De foreløpige resultatene viser at studenter, og praksislærerne finner ordene meningsfulle som grunnlag for å drøfte teoretiske perspektiv og gir dem innhold slik at det kan bli meningsfulle begrep, og at veiledningen preges av analytiske aspekt, felles læring og samhandling. Nøkkelord: Partnerskap, samskaping, profesjonsspråk, selvledelse

Tredje innlegg

-Du må sjå dei for den dei er. Studentføresetnader som ressurs eller utfordring i praksisrettleiing?

Gerd Sylvi Steinnes. Kari Pauline Longva - Høgskulen i Volda.

Forskningsprosjektet studerer praksislærarar si rettleiing av barnehagelærarstudentar og korleis studentane sine føresetnader for å kvalifisere seg til barnehagelærarprofesjonen vert tematisert i praksisopplæringa. I forskning om lærarutdanning vert praksis framheva som eit betydningsfullt bidrag i lærarkvalifiseringa (Lejonberg og Føinun 2018). Studentane ser tilbakemelding frå rettleiarar som avgjerande i eiga utvikling, men kvaliteten i tilbakemeldingane blir skildra svært ulikt (Worum og Bjørndal 2018). Følgjegruppa for barnehagelærarutdanning viste dessutan at krava til studentane er uklare (Bjerkestrand et al. 2017). Studiar viser at praksislærarar har utfordringar med å gi munnleg feedback som gir innsikt i djupare strukturar og grunnegvingar (Bjerkholt 2017, Clarke, Triggs og Nielsen 2013). Evalueringa av studentane framstår som svært generell og får i liten grad fram spesifikk informasjon om studentane. Problemstillinga for studien er: Korleis tematiserer praksislærarar studentane sine føresetnader for å bli barnehagelærar? Det empiriske materialet er henta frå intervju med 10 erfarne praksislærarar i barnehagelærarutdanninga, med minimum 15 studiepoeng rettleiarutdanning. Materialet er analysert etter SDI-metoden gjennom ei empirinær koding (Tjora 2021). Empirien vert drøfta i lys av dialogiske perspektiv, etikk, relasjonskompetanse og teoriar om tilbakemelding/feedback. Analysar av datamaterialet viser at praksislærarane ofte finn det vanskeleg å ta opp det dei definerer som personlege føresetnader med studentane, og som kan ha innverknad på korleis dei utøver rolla som barnehagelærar. Samstundes vert betydninga av å ... «sjå studentane for den dei er» løfta fram som sentralt. Det inneber at dei stundom «går utanom mandatet» for at studenten skal fullføre praksis. Dette reiser nokre viktige spørsmål om studentane sine føresetnader for å bli barnehagelærarar og synleggjer dilemma i vurdering av studentane. I eit utvida perspektiv kan omsynet til studentane sine føresetnader stå i motstrid til borna sin rett til kvalitet i barnehagetilbodet, sikra av kompetente barnehagelærarar.

P2 B) Paper

Første innlegg

Verktøy for veiledning: en studie av en holistisk tilnærming til veiledning med kombinasjonen digitale verktøy og samtaler

Tove Seiness Hunskaar. Medforfatter: Eli Lejonberg – UiO

Presentasjon av funn fra en studie med bruk av verktøy for veiledning som del av et større NFR-støttet prosjekt, «Verktøy for veiledning» ved UiO.

Våren 2020 ble lærerstudenter og deres veiledere introduserte til en holistisk tilnærming til veiledning gjennom digitale verktøy; beslutningssimulator, selvevalueringsverktøy for lærerstudenter og verktøy for elevers tilbakemelding og videoverktøy for filming av undervisning. Hver bolk kjennetegnes av tre faser, en datainnsamlingsfase med digitalt verktøy, bearbeidingsfase og en veiledningsfase med guider med foreslåtte refleksjonsspørsmål. Studien er kvalitativ med observasjoner/video-opptak av veiledningssamtaler og intervjuer av 5 lærerstudenter og 3 veiledere. Datainnsamlingen er heldigital, pga Covid-19 restriksjoner. Dataanalyse er pågående. Utviklingen av selve verktøyene er basert blant annet på Baumrind (1971), Ragnemalm & Samuelsson (2016), Tripods 7Cs Framework (Guide to Tripod's 7Cs Framework -Tripod Student & Teacher Surveys (tripoded.com) og Kang & Van Es (2019). Basis for forståelse av fremtidens skole tar utgangspunkt i blant annet Biesta (2014). Refleksjonens rolle i verktøyene belyses av blant annet Kolbs læringssirkel (Kolb,1984). Et semester preget av Covid-19 påvirket gjennomføring av praksis og bruken av verktøyene. Undervisning og veiledning ble gjennomføres både fysisk og digitalt, således ble veiledernes adaptive ekspertise utfordret (Hatano og

Inagaki, 1986). Et hovedfunn er variasjon i anvendelse av verktøyene til refleksjon. Variasjon i hvilken grad guidene anvendt, hvordan brukt og hvorvidt student eller veileder tok hovedansvar i samtalen. Noen samtaler fremstod som samarbeidsprosjekt for utforskning av lærerstudentens praksis, samtaleguidene trådte frem som ufarliggjørende element i tilnærmingen til viktige tema. Erfaringene fra studien impliserer nytten av forberede veiledere og lærerstudenter på fremtidens skole ved utvikle adaptiv ekspertise. Forståelsen av ulik anvendelse av verktøyene av forskjellige veileder-student par, kan gi innspill til hvordan verktøy eventuelt implementeres, presenteres og foreslås anvendt i lærerutdanningen.

Kilder:

Baumrind, D.(1971/1991). Current patterns of parental authority. *Developmental Psychology*, 4, 1-103

Biesta, G.J.J. (2014). *The beautiful Risk of Education*. Paradigm Publishers. Boulder.

Hatano, G., & Inagaki, K. (1986). Two courses of expertise. In H. Stevenson, H. Azuma, & K. Hakuta (Eds.), *Children development and*

education in Japan (pp. 262-272). New York: Freeman.

Kolb, D. (1984). *Experiential learning: experience as the source of learning and development*. New Jersey: Prentice-Hall.

Ragnemalm, E.L.Samuelsson, M.(2016) Simulating variation in order to learn classroom management, *Educational Media International*,

53:4, 27-284, DOI: 10.1080/09523987.2016.1254882

Andre innlegg

En bærekraftig veiledningspraksis gjennom bruk av video som verktøy – læreres erfaringer med bruk av video som verktøy for veiledning av elever i videregående skole

Dorthea Sekkingstad - Høgskulen på Vestlandet

I FNs bærekraftsmål 4, god utdanning, blir kvalitet i utdanning og livslang læring for alle løfta fram. Vurderingspraksis i skolen har stor betydning for elevenes læring (Black & Wiliam, 1998; Hattie & Timperley, 2007; Wisniewski, Zierer & Hattie, 2020). Elevundersøkelser gjennomført i Norge de siste årene, indikerer at ikke alle elever i videregående opplæring opplever å få undervisningsvurdering som støtter opp om egen læring. Funnt fra blant anna elevundersøkelsene, skoleeierrapportene og fra felles nasjonalt tilsyn i 2014-2017 og 2018-2019 (Udir., 2018) viser at det fortsatt er behov for å rette oppmerksomhet mot læringsfremmende vurderingspraksis. Samtidig kommer det fram i Rambøll rapport (2020) at lærerne rapporterer at de har lite tid til vurderingsarbeidet, at kvaliteten på vurderingsarbeidet ikke blir god nok og at oppmerksomhet mot karakterer går på bekostning av læring. Formål med denne studien er å utvikle kunnskap om bruk av video som læringsfremmende verktøy for veiledning i videregående skole. Konkret spør vi: Hvordan bruker erfarne lærere video som verktøy for å fremme læringsfremmende vurdering, og hvilke fordeler og eventuelt utfordringer opplever lærerne med bruk av video som verktøy for vurdering/veiledning. Datamaterialet består av to datasett: 1) individuelle intervju med åtte lærere, og 2) 16 videotilbakemeldinger (sceencasttilbakemeldinger) laga av deltakerne (to fra hver lærer). Deltakerne er rekrutterte fra to videregående skoler i Vestland fylke og har minimum tre års erfarin med bruk av video som verktøy for vurdering/veiledning. Vi har gjennomført kvalitativ innholdsanalyse som retter seg mot hva som blir sagt og vektlagt i intervju og videotilbakemeldingene. Funnene presenteres gjennom følgende hovedkategorier: kvalitet, fleksibilitet og kommunikasjon og blir drøftet i lys av et sosiokulturelt perspektiv på læring og etablert teori om vurdering og veiledning.

Tredje innlegg

Praksisveiledere som grensearbeidere på universitetet --partnerskap i praksis

Johan Kristian Andreassen. Kari-Ann Gjengaar - UiA

Lærer- og veilederutdanningene utvikler seg kontinuerlig gjennom en stadig økende forskningsbase og nasjonale reformer som vektlegger praksisopplæringens betydning og partnerskap mellom universitet og skole. Lærerutdannere blir dermed utfordret til å samarbeide på tvers av de tradisjonelle organisasjonsgrensene og skape et "tredje rom" mellom høyere utdanning og skoler. Konteksten for denne studien er et 3-årig partnerskapsprosjekt finansiert av Kunnskapsdepartementet (2018-2021), som involverer Universitetet i Agder og 13 barneskoler i tre kommuner i Agder-regionen. Et sentralt tiltak i prosjektet har vært å frikjøpe erfarne praksislærere i delte stillinger (20%) på universitetet. Praksislærerne samarbeider med faglærere på universitetet om emneutvikling, undervisning, veiledning og evaluering. Et eksempel er i veilederutdanningene for lærere i barnehage og skole, hvor vi har frikjøpt en erfaren praksislærer i delte stilling. Praksislæreren har blitt en viktig samarbeidspartner for å heve kvalitet og relevans i videreutdanningene, og bidrar også i fagmiljøets forsknings- og utviklingsarbeid. Denne kvalitative studien er basert på intervjuer med 11 praksislærere i delte stillinger. Resultatene av studien viser noe av kompleksiteten og mulighetene ved å arbeide på tvers av de tradisjonelle institusjonelle skillelinjene gjennom tre hovedperspektiver: (a) forhandling om grensepraksiser, (b) innovasjon i utdanningene og (c) profesjonell utvikling som lærerutdannere. Resultatene av denne studien har implikasjoner for både lærer- og veilederutdanningene, og viser eksempel på hvordan partnerskapsforståelsen kan operasjonaliseres og utfordres for å heve kvaliteten i utdanningene. I presentasjonen vil også praksislærer delt stilling dele noen av sine erfaringer i delte stilling knyttet til veilederutdanningene.

P2: Rundebord

Første innlegg

Veiledningsmøter som læringsarena for lærerstudenter og nyutdannede lærere.

Geir Luthen - HIOF. Karl Arne Korseberg. Øystein Warrem - HiØ. Kristine Hollup. Anne Bratland - Viken

Vår presentasjon vil bli innledet ved et musikalsk innslag som rammer inn tematikken på vårt bidrag i form av toner. Vi vil framføre vårt tema ved å invitere deltakerne til «Artikkelbad» ved at vi etter det musikalske innslaget, kort vil presentere den studien vår presentasjon bygger, dernest vil vi innlede en trepart-samtale om temaet mellom oss forfattere som vi raskt invitere deltakerne inn i. Vårt bidrag tar utgangspunkt i en studie som har som formål å utforske hva som skjer når lærerstudenter i praksis deltar i gruppeveiledningsmøter med nyutdannede lærere ved to videregående skoler og en erfaren veileder. Studien er en del av et trepartssamarbeid mellom Høyskolen i Østfold og to lærerutdanningsskoler. Studiens teoretiske grunnlag knyttes til møtet i en eksistensiell forstand, veiledning og profesjonsfellskapet. Datamaterialet består av 16 brev fra studenter og nyutdannede lærere og tre semistrukturerte forskningsintervju. Funnene viser bl.a. at veiledningsmøter har en dobbelt karakter, de kan på samme tid fremme både trygghet og risiko. Lærerstudentene var entydig enige om at de opplevde samtalene som et trygt rom, mens noen nyutdannede lærere ga uttrykk for at det var risikofylt fordi de var i et arbeidsforhold til veilederen og kunne risikere å bli avslørt. Videre antyder funnene at studenter i praksis og nyutdannede er like i mange henseende, de er mer robuste enn hva vi tidligere har antatt og opplevde ikke overgangen fra campus til lærerprofesjon som sjokkartet. De har ulike syn på hvor strukturerte møtene skal være, imidlertid gjorde dette seg gjeldende på tvers av gruppene. De anerkjenner hverandre i veiledningsmøtene, de lærer av hverandre og verdsetter kommunikasjonen med hverandre høyere enn kommunikasjonen med veileder.

DAG 2 – PARALLELLESJON 3 (P3) - ABSTRAKT
10. februar 2022 kl. 09.00 – 10.10

SYMPOSIUM

P3 Symposium

Partnership for Sustainable Transition from Teacher Education to Profession: Becoming a Professional Teacher (STEP)

Eva Bjerkholt. Knut-Rune Olsen. Heidi Gilberg. Tonje Harbek Brokke - USN
Yngve Antonsen - UiT Norges arktiske universitet.
Sissel Havre – Utdanningsforbundet.
Jorun Sandsmark, KS

Forskningsprosjektet [Partnerskap for bærekraftig overgang fra lærerutdanning til yrke: Å bli en profesjonell lærer \(STEP\)](#) følger den første generasjonen av grunnskolelærere med femårig masterutdanning gjennom det siste studieåret og de to første årene som lærere. Formålet er å belyse følgende problemstillinger: *Hvilke forventninger har studentene og deres framtidige kolleger, skoleledere og eiere til de nyutdannede lærernes mestring av utfordringene de møter i skolen? *I hvilken grad blir de nyutdannedes faglige kompetanse og innsikt i forskning verdsatt og tatt i bruk i skolen? *Hvilke tiltak rettet mot nyutdannede lærere kan bidra til å beholde nyutdannede i yrket og inngå i en helhetlig strategi for karriereutvikling og kompetanseheving i skolen? *Hvordan kan forskningsbasert kunnskap bidra til å utvikle de nasjonale rammene for veiledning av nyutdannede lærere? STEP er finansiert av Norges forskningsråd og skal utvikle forsknings- og erfaringsbasert kunnskap med sikte på å stimulere til debatt og bidra til tiltak som gjør at de nyutdannede får bruke sin kompetanse individuelt og i profesjonsfellesskapet i skolen. Data samles inn via spørreskjema, intervju og observasjon og blir analysert og diskutert i forskningssirkler bestående av forskere, studenter, nyutdannede, skoleeiere, skoleledere, lærere og representanter for organisasjonene som deltar i prosjektet. Prosjektgruppen består av forskere fra Universitetet i Sørøst-Norge (USN), Norges arktiske universitet (UiT) og representanter for de sentrale partene i utdanningssektoren; KS, Utdanningsforbundet og Pedagogstudentene.

STEP bygger på forskning og erfaring innhentet fra tre hovedkilder: 20 års erfaring og forskning med veiledning og tilrettelegging for nyutdannede lærere i Norge. Internasjonal forskning med fokus på utfordringer knyttet til overgangen fra grunnskolelærerutdanningen til yrker som lærer. RELEMAST-studien der forskere fra UiT siden 2015 har samlet og analysert data fra de tre første kullene som har fullført master i grunnskolelærerutdanning. I symposiet redegjøres det for teoretisk grunnlag, metodologisk tilnærming og de foreløpige funnene fra forskningsarbeidet i STEP.

Kilder:

<https://www.usn.no/forskning/hva-forsker-vi-pa/barnehage-skole-og-hoyere-utdanning/veiledning-i-profesjon-og-utdanning/step/>
<https://nyutdannede.no/en/sample-page/>
<https://site.uit.no/relemast/>

Olsen, K.-R.; Bjerkholt, Eva; Heikkinen, Hannu L.T. (2020) (ed.) *New Teachers in Nordic countries – Ecologies of induction and mentoring*; Open Access; Cappelen Damm Akademisk.
<https://press.nordicopenaccess.no/index.php/noasp/catalog/book/105>

PAPERPRESENTASJONER

P3 A) Paper

Første innlegg

Reflective diaries as a means to develop 21. century skills: a case-based example with implications for higher education (fremlegget vil være på norsk)

Even Elias Edvardsen – UiT - Norges arktiske universitet

Reflective diaries as a means to develop 21. century skills: a case-based example with implications for higher education
There is an increasing emphasis on integrating more focus on helping students in higher education develop what is referred to as 21. century skills (Ministry of Education, 2017). Generic skills related to self-reflection, particularly meta-cognition, is highlighted as important for students to develop to cope with growing complexity in education and work-life in general. As such, generating more knowledge on how we can stimulate such development becomes important. The constructivist approach on reflective diaries is an example highlighted as promising with regards to supporting students' development of meta-cognition. This poster discusses findings from a research and development project in context of adult learning and employment services aimed at exploring how reflective diaries could supplement traditional teaching and learning models (Edvardsen et al. 2020). The project was grounded in

the constructivist tradition to learning and based on principles from action learning research. A total of 10 counsellors and 18 voluntary participants followed a three-month exploratory intervention where the reflective diary was introduced, integrated and evaluated after completion. The main results indicated that 1) reflective diary was a flexible tool sensitive to client needs and meaning making, 2) supports and structures reflective activity, 3) is a tool suitable for adults to evaluate experiences and stimulate subject-object movements. The results were in line with current constructivist theory and previous research results. With higher education in Norway being directed more towards helping students develop generic skills, reflective diaries are argued as being one approach educators could benefit from integrating in supervision – particularly for developing of student's meta-cognition.

Edvardsen, E. E., Nilsen, E. O., Eldevik, G. E. & Woll, K. G. (2020). Å skrive seg til selvinnsikt. Veilederforum.

Retrieved from <https://veilederforum.no/artikler/metode-og-verktoy/skrive-seg-til-selvinnsikt>

Andre innlegg

Kollaborativ veiledning på masteroppgavene i lærerutdanningen.

Janne Madsen. Bjarne Isaksen. Ronny Johansen, Siv Svendsen - USN

Høsten 2021 startet det første kullet på MGLU arbeidet med å skrive masteroppgaver. Disse skal, jf. emneplanen, være profesjonsrelevante. Dermed er det behov for både kunnskap om hvordan man handler profesjonskunnskap, profesjonsrelevans og for behov for kunnskap om veiledning med store kull. I emnet begynneropplæring ved USN har vi valgt å veilede våre 37 studenter i heterogene, samarbeidende grupper (kollaborativ veiledning) og å forske systematisk på oss selv i dette forløpet. Vi undersøker hvordan veilederne og studentene opplever gruppeveiledning. Hvordan gjennomføres det, hva mener deltakerne fungerer og hvilke forbedringer trengs underveis? På basis av analyser og tolkning av data vil vi gå i dybden på mer spesifikke tema i fase to. Vårt veiledningsopplegg er bl.a. basert på teori om gruppeveiledning (f.eks. kollektiv akademisk veiledning), teori om aktiv deltakelse i egne læringsprosesser og teori om felles konstruksjon av kunnskap. I tillegg til grunnleggende teori om veiledning. Metode: Forskningsmetoden er kvalitativ med innsamling av anonym skriftlig data fra studentene (Bergs brevmetode), og kvalitative intervju med og refleksjonsnotater fra veilederne, hvorav noen også er forskere i dette prosjektet. Resultatene skal føre til dypere forståelse av kollaborativ veiledning og tiltak som kan forbedre denne veiledningen og følger dermed et aksjonslærings- og aksjonsforsknings-forløp (se f.eks. McNiff). Forventningsnotater, refleksjonsnotater, brev og transkripsjoner skal kodes og kategoriseres ihht til innhold og sammenheng (constant comparative method, Strauss & Corbin) og tema (Braun & Clarke). Kontekst, deltakernes erfaringer og refleksjoner og styringsdokumenter utgjør rammen for analysen som rettes mot forskningsspørsmålene. Funn: Prosjektet startet opp september 2021 og pågår til juni 2022. Vi har derfor ikke analysert data enda, men skal gjøre det i perioden frem mot konferansen og kan da presentere helt ferske funn fra oppstarten av gruppeveiledningen. Konklusjon: Det er heller ikke mulig å trekke noen konklusjoner på nåværende tidspunkt.

Tredje innlegg

Kollegaveiledning – en bærebjelke i profesjonsfellesskapet?

Gunnvi Sæle Jokstad - NLA Høgskolen

Læreres medansvar for utviklingen av profesjonsfellesskapet er nedfelt i overordnet del §3.5. Her framkommer at god skoleutvikling krever rom for å stille spørsmål og lete etter svar og et profesjonsfellesskap og at alle ansatte i skolen må ta aktivt del i det profesjonelle læringsfellesskapet for å videreutvikle skolen (KD/Udir.). En skoleeier innførte kollegaveiledning som metode for kollektive læringsprosesser skoleåret 2018-2019. Prosessen viste generelt stor tilfredshet, men avdekket også noen solide utfordringer. En oppfølging etter 2 år avdekker ytterligere elementer som har en påvirkende faktor om kollegaveiledning erfares som stedet for å utvikle profesjonelt skjønn.

Data er innsamlet i 2018-19 som logger fra deltakende lærere, samt en spørreundersøkelse i etterkant. Høsten 2021 innsamlers ytterligere data fra hele lærerkollegiet, samt skoleledelsen, gjennom Questback. Datainnsamlingen pågår pt. Funn fra 2018-19 indikerer forsterket samhold mellom kollegaer og mot til utprøving av nye ideer. Sårbarheten er primært knyttet til tidsdimensjonen; at møtepunkt defineres i et årshjul og at skoleledelsen prioriteres dette satsningsområdet over tid, inkluderer nyansatte, samt inviterer til felles fagfokussamlinger. Analysen vil rette søkelys på hva som kan gjøre en slik kollektiv satsning bærekraftig og hvilke elementer som skal til for at kollegaveiledning kan bli bærebjelken i profesjonsfellesskapet.

P3 B) Paper

Første innlegg

Veiledning på ferdigheter i norske veiledningstradisjoner

Kaare Skagen —Oslo Met

Dette paperet er en idéhistorisk studie av faglitteratur og forskningsstudier innenfor flere veiledningstradisjoner. Det empiriske materialet består hovedsakelig av faglitteratur om profesjonsveiledning, men også forskningsarbeider og historiske kilder. Materialet er undersøkt ved historisk, hermeneutisk metode, og tidsrommet som er undersøkt strekker seg fra 1970-tallet frem til i dag. Tema er en undersøkelse av hvilken betydning og status praktiske undervisningsferdigheter har i noen norske veiledningstradisjoner. Innøving av ferdigheter, teorikunnskap og refleksjon er kjerneelementer i all profesjonsveiledning. Samtidig er det en krevende øvelse å balansere hvilken plass refleksjon og faglig-pedagogisk kunnskap skal ha ved siden av arbeid med å trene på og forbedre ferdigheter. Gode teoretiske kunnskaper og holdninger er vesentlig, men like viktig er det at innsikter fester seg og blir prøvd ut i praktisk handling. Forholdet mellom utøvelse av ferdigheter i undervisning (praksis) og tilegnelse og overføring av akademisk kunnskap (teori) har på én og samme tid vært den fremste ambisjon og det største problem i lærerutdannelsen. Mange forskere har over tid gjort funn som viser at praksislærere legger mye vekt på at lærerstudenter skal øve på og lære seg håndverket de må mestre som kommende lærere. Forskere på sin side har kritisert praksislærere for et tradisjonelt syn på undervisning, og at praksislærere innvier lærerstudentene i sin egen ferdighetstradisjoner mens teorier får for lite vekt. Tilnærminger som Lesson study og mikroundervisning kombinerer veiledning og ferdighetsutøvelse, og gir romslig oppmerksomhet til utvikling av ferdigheter. Hovedfunnene er at det er variasjoner i hvordan ferdighetsinnøvelse og -trening blir vektlagt i veiledningstradisjoner. Et hovedtrekk i materialet er at refleksjon og teori ser ut til å ha økt sin innflytelse på bekostning av interesse for ferdighetsutvikling. Samtidig er det tendenser til at empirisk forskning får en stadig tydeligere plass mens betydningen av masteridéer og teorier dempes ned.

Andre innlegg

Idéer om veiledning av nyutdannede lærere i styringsdokumenter

Hilde Madsø Jacobsen. Ruth Jensen. Eli Lejonberg – UiO

Formålet med artikkelen er å undersøke politiske idéer om veiledning av nyutdannede lærere slik de presenteres i styringsdokumenter, hvordan disse legitimeres og hvilke forventninger til ledelse de medfører. I Norge har det de siste tiårene vært rettet mye politisk fokus mot veiledning av nyutdannede. Fire styringsdokumenter, er valgt som fokus for denne diskursanalysen. Nærmere bestemt er stortingsmelding 11, Læreren - Rollen og utdanningen (2009), stortingsmelding 21, Lærelyst – Tidlig innsats og kvalitet i skolen (2017), strategidokumentet - Lærerutdanning 2025 (2017) og nasjonalt rammeverk for veiledning av nyutdannede nyansatte lærere (2018) valgt som utgangspunkt for analysen. Tre hovedidéer om veiledning av nyutdannede lærere trer frem i dokumentene. De tre idéene er veiledning av nyutdannede forstått som institusjonalisering, veiledning av nyutdannede forstått som en integrert del av karriereløp, kollektiv profesjonsutvikling og veiledning av nyutdannede forstått som samarbeid på tvers mellom institusjoner. Analysen illustrerer hvordan idéene gjøres tenkbare av politiske aktører, hvordan de konkretiseres og gjøres om til verktøy for praktikere og hvordan disse igjen forventes å være brukbare i praksis for å realisere ideene. Vi argumenterer for at et tydeligere fokus på skoleledelse og institusjonelle prosesser i skolen knyttes til politiske idéer som har som intensjon å påvirke og endre praksis.

Tredje innlegg

Hvilken rolle kan en forskningssirkel spille for integrasjon mellom erfaringsbasert og teoretisk kunnskap i en grunnskolelærerutdanning?

Tine Dahlskås Krogen. Bente Selliseth. Gro Benedikte Tveitan - USN

En av ambisjonene ved implementering av det femårige masterprogrammet for grunnskolelærerutdanning, er å sikre en sterkere integrasjon mellom kunnskapsformene som inngår i profesjonell lærerqualifisering. Ambisjonen innebærer behov for utvikling og deling av kunnskap om forskning, og kompetanse for å skape forskningsbaserte profesjonsfelleskap i begge læringsarenaer. En utfordring er at lærerutdanningen og praksisskolene representerer ulike kulturer og at de til dels har forskjellige verdier og mål (Advisory Panel for Teacher Education, APT, 2020). Akkermann og Bakker (2011) beskriver dette som dynamikk og utfordringer i grenseoverskridende samarbeid. Felles arenaer for veiledning i form av samarbeid, deling og dialog, kan bidra til kulturell endring for lærerutdannere i grunnskolen og i utdanningsinstitusjonen. Forskningssirkler (Persson, 2016) kan være en slik arena. Den representerer en konstruert møteplass der lærerutdannere, studenter og forskere, sammen utforsker ulike perspektiver ved profesjonsutdanningen, i den hensikt å skape ny kunnskap som kan komme de involverte partene til gode. I denne presentasjonen vil en programleder for grunnskolelærerutdanningen ved USN og en forsker presentere erfaringer fra deltakelse i en forskningssirkel. De vil belyse hvordan deltakelse kan fungere som en bro mellom praksisfeltet og lærerutdanningsinstitusjonen. Metode: Data er samlet ved lydopptak fra forskningssirkelen. Disse er transkribert og analysert med bruk av elementer fra kontekstuell analyse (Svensson, 2016; Bjerkholt, Ørbæk & Kindeberg, 2020). Foreløpige funn: • Deltakere fra praksisfeltet bruker dialogene i sirkelen til å identifisere mekanismer i egen praksis, og til å reflektere over og analysere

trekk ved utviklingsarbeidet i skolens praksisfellesskap. • Kombinasjonslærere som deltar i forskningssirkelen og som samtidig deltar i undervisningen sammen med faglærere i lærerutdanningen, kan bidra til prosesser som skaper større grad av integrasjon mellom erfaringsbasert og teoretisk kunnskap.

RUNDEBORD

P3 Rundebord

Første innlegg

Samtalen som konstruktiv drivkraft i profesjonsutvikling i Helse og Oppvekst

Hvordan kan vi gjennom styrkebasert veiledning skape et "rom" hvor elevene blir bevisste aktører i egen læring?

Åse Nedrebø Bruvik – Høgskulen i Vestlandet. Medforfattere: Steinar Westeheim. Britt Kristin Mannes Nilsen - Høgskulen i Vestlandet

Det er et samarbeid mellom Høgskolen på Vestlandet og Åkrehamn videregående skole. Prosjektet er knyttet opp mot avd Helse og oppvekst (HO). I sammenheng med profesjon/skoleutvikling har Åkrehamn vgs et ønske/behov for å åpne samtale mellom lærer og elev. Utvikle en samtaleform som åpner for å reflektere sammen, utfordre til kritisk tenkning og utvikle et "sted/rom" hvor denne type dialog finner sted der det tilrettelegges for eleven som aktør. Hovedfokuset vil være (styrkebasert) spørsmålsformuleringer, samt bruke stillheten for å fremme refleksjon. I tillegg vil strukturen i et veiledningsforløp være viktig sett i sammenheng med å stille de "gode" spørsmålene til rett tid. Metode:

Aksjonsforskning hvor vi gjennom fokusgruppemøter og refleksjonslogger samler inn data til analyse. Vi planlegger å starte med et digitalt forelesing om veiledning som deltakerne skal se før første fokusgruppemøte. Dette for at alle skal ha en viss innsikt i hva og hvordan en veiledningssamtale foregår, dens hensikt og mål. Noen av deltakerne har veiledningskompetanse fra før, andre har ikke. Videre planlegges det for tre fokusgruppesamtaler. Innholdet i samtale vil være tilpasset behovet i gruppen, individuelle mål og progresjonen til deltakerne. Deltakerne skal gjennomføre aksjoner mellom fokusgruppemøtene, som skal filmes og brukes til egen refleksjon. Refleksjonen skal dokumenteres i en logg som danner grunnlaget for analysen sammen med fokusgruppesamtalene. Teori: Kommunikasjonsteori

Analyse: Vi planlegger å være med/tilstede under aksjonene/gjennomførelsen, ha ansvar for fokusgruppesamtaler/møtene, samt lese refleksjonslogger. Disse elementene danner grunnlaget for analysen. Diskusjon: Utgangspunkt for prosjektet: Lærernes ønske om å "skape rommet" for eleven om aktør. Vi vil starte med å gi deltakerne i rundeborddiskusjonen innblikk i prosjektet. Videre vil vi stille spørsmål og drøfte tema som omhandler vår forståelse og gjennomføring av prosjektet. Dette gjør vi ved å bruke en kombinasjon via menti.com og i papirform. Spørsmålene vil omhandle: Sentrale begreper i prosjektet og hvordan definerer vi disse? Anvender vi begreper vi trenger mer kunnskap om? (Styrkebasert, rom, aktører). Vår metode på innsamling av data, andres perspektiv på valgt datametode (SØT metode/Individuelle refleksjonslogger med tiltak). Hvilke teorigrunnlag vil være relevant Analysemetode

Andre innlegg

Hvordan kan en studie om innrammingen av metasamtalen om veiledning styrke studenters læringsutbytte?

Grete Nasset. Emilie Foyen Bruun – USN

Forskningsfokus og problemstilling: Tilbakemeldinger er sentralt for læring i pedagogiske prosesser i høyere utdanning. Forskning viser at studenter ikke er fornøyde med kvaliteten på tilbakemeldingene fra sine veiledere (Damen, Keller, Hamberg & Bakken, 2016). Hvordan kan en studie om innrammingen av metasamtalen om veiledningen styrke studenters læringsutbytte? Vi organiserer veiledningsstudiet for praksislærere med fire samlinger på to dager pr. semester. En kvalitet med studiet er at det er sammensatt av tematiske forelesninger, samt veiledningsøvelser med veileder, veisøker og observatør og ulike gruppeveiledninger. Både lærere og studenter gir feedback til veileder på veiledningssamtalene. Slik formativ tilbakemelding er sentralt for læring i pedagogiske prosesser i høyere utdanning. Vi ønsker å undersøke hvordan kvaliteten på tilbakemeldinger i veiledningsøker oppleves av studenter. Vi har en godkjent søknad fra NSD med følgende problemstilling: Hvordan kan feedbacksamtalen etter veiledningsforløp styrke studentenes læringsutbytte i veiledningen? I en rundeborddiskusjon ønsker vi å drøfte følgende spørsmål:

1) Hvordan bør ettersamtalen i gruppe organiseres av faglærer når studenters veiledning er gjennomført for å styrke læringsutbytte?

2) Hvordan skape forutsigbarhet og klarhet om rammer og roller i oppstarten av etterveiledningen?

Teorigrunnlag og metode:

Som bakgrunn for vår undersøkelse er forskningen til Frances J. Langdom) (New Zealand) om «mentor learning» sentral (2014, 2017), videre Ann Edwards som belyser den teknisk/instrumentelle formen i tilbakemeldinger i veiledning, om kunnskapsformer i tilbakemeldinger; Renate Svedlin. Andre aktuelle forskningsbidrag; Kemmis m fl (2014), Eva Bjerkholt, Cato Bjørndal, Sissel Østrem, Lauvås og Handal, Liv Torunn Eik. Metode: Studentene forespørres om deltakelse i prosjektet. Brevmetoden vil gi god mulighet for refleksjoner over spørsmål om utbytte av feedbackveiledningen kort tid etter eksamen. Fagkilder for brevmetoden i metodologisk perspektiv; Gunnar Berg (1999), Halvor Bjørnsrud (2004), Sven Nilsen og Halvor Bjørnsrud (2018), O. J. Sjøbakken, (2014)